

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy
helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 2 " 50 "
Égész évre . . . 5 " — "
Megjelen hetenként egyszer,
Vasárnap.

Szerkesztői szállás:
Hal-piac, 250. sz., hová a
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Vegyestartalmú hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árleengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számítottatik.

Bélyegdíj minden belgatásért
30 kr.

Hirdetések elfogadtatnak Tóth
László könyvnyomdájában, 3-ik
tized Budai-nagy-úterza 184. sz.

Nőnevelésünk érdekében.

II.

Nőnevelésünk nagy hiányát érezzük mind-
annyian; érzik — és pedig legközvetleneb-
bül — az érdeklött szülék; érzi a városi
hatóság; érzi az iskolaszék; érzi végre mi-
velődésünk és előhaladásunk minden igaz
hive. Ily általános érzet behatása alatt kelet-
kezhetett a városi törvényhatóság ^{658.}/_{1873.} sz.
határozata, melyben egy, a kor igényeinek
megfelelő felsőbb nevelő-intézet felállítása
iránti javaslattételre hivatott fel a községi
iskolaszék.

Én az iskolaszék megállapodásával egyet-
értőleg a tervezett nőnevelő-intézet viszonyainak
között úgy vélem leghelyesebben szerve-
zendőnek, hogy az:

- közönségünk várakozásának és igé-
nyeinek a nőnevelés terén megfeleljen;
- hogy annak szervezete a népiskolai
törvény kivánalmaival lehetőleg összhang-
zásba hozassék; s
- intézetünk fölállításánál a város jelen
súlyosabb pénzügyi helyzete szemelőtt tar-
tassék.

Az első szempont mellett legkiáltóbb
indokolásul szolgál az általános szükségérzet
egy jól szervezett felső leányintézet felállí-
tása iránt. Mostani u. n. nőnevelő-intézetünk a
célnak meg nem felelnek; sem egészen
alsó, sem felsőbb tanintézetek azok; szerve-
zetük jobbára a kettőnek vegyüléke, hol —
mint fentebb is mondtam — a kezdetleges
ABC-től fölfelé minden tanítatik, s épen
ezért a növendékek bennük alapos kiképzést
nem nyerhetvén, fölületes és mulékony is-
meretekkel lépnek a világba.

A magán intézetek ma keletkeznek,
holnap ismét eltűnnek; belső szervezeteik eddigi
tapasztalás szerint szintén igen gyarló és
kifogásolható; sokat akarnak külsőleg, ke-
vés súlyt helyeznek az intensivitásra és
lényegre; annál fogva hatásuk sikere — a
látzatot leszámítva — nem kielégítő és ha-
mar elenyésző. Innét a közohaj a közönség
köréből a nőképzés biztosítékával ellátott
növelde után; innét a hiány pótlására irány-
zott többszörös mozgalom az iskolaszék ke-
belében; s végre ez okból öltött alakot az
eszme a fentebb hivatkozott közgyűlési ha-
tározatban, mely az elvi elfogadás on-
túlmenve, immár a tényleges fölállítás iránt
kiván javaslatot. Alig lehetne tehát a vá-
roshatóság által föltett kérdésre ezen első
szempont tekintetbe vételével helyesebb,
kielégítőbb választ adni, mint hogy a vá-
rosi törvényhatóság által községi
erőn állíttassék föl ily intézet. Ily fontos ügy
föllandulását a mienkhez hasonló vidéki vá-
rosban a magán vállalkozástól remélnünk

nem szabad: a magán vállalkozókat része-
sitheti, sőt részesítse is a község erkölcsi, s —
amennyiben lehet — anyagi támogatásában,
mert a nemes verseny épen e téren idéz
elő a közérdekben leghatályosb, legüdvösb
eredményeket; a magán kezdeményezésre
hagyatkozunk azonban e helyütt annál
kevésbé lehet, mivel az anyagi és szellemi
erők tekintetében egyaránt kétes jellegű ma-
gán intézetek az állandó fönnmaradás iránt
megnyugtató biztositékot nem nyújthatnak.

A második kellék: hogy t. i. intézetünk
a törvény rendeletének megfeleljen, szer-
vezete azon alapuljon, amennyivel szüksége-
sebb, minthogy ellenkezőleg felállításának
felsőbb hatósági engedélyezését alig remél-
hetnők. A kitűzött célt tehát leginkább meg-
közelíthetőnek vélem az által, ha a kérdés
megoldásánál magából az iskolai törvényből
indulunk ki, s a városi törvényhatóság ál-
tal tervbe vett tanintézet egyenest az 1868.
38. törv. c. 67. s köv. §§-aiban körülírt
polgári leánytanoda alakjában létesít-
tetik. E nézetet annyival inkább elfogadha-
tónak tartom, mert köztudomás szerint
városunkban a leányok számára még fel-
sőbb népiskola sincs, holott a tör-
vény 59. §-ának nyílt rendelete szerint min-
den község, mely legalább 5000 lakost
számlál kebelében, köteles felsőbb népis-
kolákat, vagy ha anyagi ereje engedi, pol-
gári iskolát állítani s föntartani. Miből ki-
folyólag városi közönségünk a megyei tan-
felügyelő által a leány-gyermekek számára
legalább is felsőbb népiskola felállítására
minden hosszas halogatás nélkül szorítható.
Tekintve azonban, hogy a polg. iskolá-
ban — mint magasb fokú intézetben — gyer-
mekeink több oldalú s jóval szélesb ismer-
etkörre szerezhetnek; leányainkat jövő hi-
vatusukra inkább előkészíti; egyszóval szel-
lemi kiképzés tekintetében nagyobb bizto-
sítékot nyújt; míg a fentartási költségtöbb-
let az általa nyújtott előnyökhöz képest
elenyészőleg csekélynek mondható: ezen in-
tézet felállítása a felsőbb népiskolánál nő-
nevelésünk érdekében is inkább javasolható.

De a harmadik kellékül említett takarékossági szempont sem szolgálhat akadályul arra nézve, hogy a polgári nótanoda létesítése javaslatba hozassék. Igaz ugyan, hogy a törvény 68. §-a ezen iskolát 4 évi tanfolyammal tekinti teljesen befejezettnek; de a 79. §. jogot ad a községeknek: a felsőbb népoktatási tanintézeteket akár egészben fölállítani, akár azoknak csak egy-két évi folyamát hozni létre. Én a tervbe vett intézetet — egyértelműleg az iskolaszékkel — takarékosági tekintetnél fogva is — két évi folyamattal ohajtanám szerveztetni. Ha alsó népiskoláink vezetésére gondot for-

ditunk s szervezendő tanintézetünket jó
erőkkel látjuk el, az igényeinket jó ideig
ily csonka alakban is ki fogja elégíteni; s
a mutatkozó szükséghez képest, vagy ha a
város anyagi ereje engedni fogja; bármikor
is módjában álland az iskolaszéknek és a
városhatóságnak ez iskolát a tanfolyamok
teljes számának fölállításával betetőzni.

De nem mellőzhetem még e helyütt azon
záradékot is fölemlíteni, melyet a törvény —
mintegy föltételként — a csonka tanintéze-
tek fölállításának engedélyéhez csatol: hogy
t. i. a község alsó népiskoláit a lehető
legtökéletesebben létesítse. Ez igen ter-
mészetes követelmény: mert ahol az alsó
népiskolák silányok, elhanyagoltak, bennük
a gyermekek alapos előkészítést nem nyer-
nek: mi célja ott a felsőbb intézetnek, mely
a tovább építést, fejlesztést, szellemképzést
kellő alap hiányában nem, vagy csak igen
hiányosan folytathatja? Szükség tehát elemi
alsó iskoláinkat jól rendezett állapotba hozni.
A törvény említett clausulája képezi egy-
szersmind azon sarkpontot, melyen megfor-
dul ama kérdés megoldása is: mi tevéők
legyünk mostani u. n. nőnevelő-intézetünkkel?

Nem akarok itt iskoláink s oktatás-
ügyünk hiányainak részletes taglalgatásába
bocsátkozni. Elegendőnek tartom csupán
ama fentebb hangsúlyozott körülményt is-
mételve kiemelni: hogy nőnevelésünk meg-
lehető gyarló, kezdetleges stádiumon áll;
elegendő egyszerűen utalnom arra, hogy
iskoláink jobbára szűkek, vagy túlnépese-
k, minélfogva az iskolaszék a tanköteles gyer-
mekek iskolába járatását — törvényes kötele-
sége ellenére — szorgalmazni nem is meri;
elég csak tudomás végett megérteni, hogy
nincs leány-iskolánk, melynek minden egyes
osztályában külön tanító működne, vala-
mennyien kettesével vannak egy tanító ve-
zetésére bízva; hogy az oktatás mily elő-
nyére? ítélje meg kiki belátása szerént. Minde
tapasztalati tények pusztán rövid fölemlí-
tése is bő indokolásul szolgálhat ama fel-
fogás igazolására, hogy mostani nőnevelő-
intézetünk felosztatására — még a polg. iskola felál-
lítása mellett is — egyelőre s tán hosszú ideig,
gondolnunk sem szabad. Mert bármily irány-
adó legyen is előttünk a takarékosági szem-
pont; bármi méltányos tekintet alá esőnek
tartsuk is városi pénztárunk súlyos állapo-
tát: mindamelllett a cél elodázása és veszé-
lyezettése nélkül növendéink jelen szerveze-
tükbeni fönnmaradásával nemcsak meg nem
elégedhetünk, sőt azoknak új tanerőkkel
ellátását, erősbitését, gyarapítását kell sür-
getnünk. Eddigi szervezetüket azonban oly
módon szükség átalakítani, hogy minden,
az alsó népiskolai oktatás s a gyermekek
felfogáskörén kívül eső, azt túlhaladó tan-

tárgy tanítása azokban mellőztessék, s egészen a népoktatási törvényhez alkalmazva — mint alsó leánytanodák — szerveztessenek akként, hogy mint a községi, vagy a róm. kath. felekezeti elemi leányiskolák 4 dik osztályai, növendékeiket a törvény 69. §-a értelmében a polg. iskolára előkészítsék. Ily hivatás mellett azonban a siker biztosítására nézve mellőzhetlenül szükséges a Parragh-féle növendékhez még egy, a Molnár-féle intézethez pedig két tanerő alkalmazása; különben iskoláink kielégítőik ismét nem lévén, a cél elérése iránt biztosítékot nem nyújtanak.

A javaslatba hozott polg. leányiskola számára egy tantárgybeosztást és óratervet is csatolt jelentése mellé az iskolaszék. E tárgyak a miniszteri tantervben mind befoglalják ugyan, de az egyes osztályok és óraszám szerinti beosztás attól különbözik. Ez eltérés onnan ered, mert a miniszt. tervezet ez iskolát 4, az iskolaszék pedig 2 évi tanfolyammal szervezi; s míg a kormány tanterve a legfontosabb tárgyakat, minő p. o. a történelem, alkotmányismeret, természettan, irodalomismeret stb. a 3. és 4. évre szorítja: az iskolaszék ezek tanítását — bár kissé fokozottabb heti óraszám mellett (28 óra, a kormányéban 24—26 óra hetenként) — a két tanfolyamú intézetben is mellőzhetlennek tartja. Én részemről szintén oly nélkülözhetlennek tartom e fontos tárgyak tanítását, hogy minden himezés nélkül kimondom, miként azok nélkül az intézetet inkább föl sem állítanám. Nem is akarom hinni, hogy a tervezett iskola felállítása a kormány részéről komoly akadályok- és elháríthatlan nehézségekkel találkozók; hisz a kormánynak is nemcsak megengedni, de támogatásában is kell részesítenie az ország bármely pontján keletkező minden törekvést, melynek közvetlen célja — nöképzés által — a hazai közművelődésnek nemzeti irányban lendületet adni.

Az intézet 3 rendes, vagy pedig 2 ren-

des és 1 segédtanár vezetésére bizatnék. Évi rendes szükséglete — a fölszerelést leszámítva — mintegy 3000 frtba kerülne.

Dömötör Sándor.

(Folytatása következik.)

A magyarországi néptanítók II. egyetemes gyűlése és a tanszer-kiállítás Budapesten.

A napilapok hoztak ugyan közleményeket a néptanítók II. egyetemes gyűléséről, a mely f. hó 9—12-ig bezárólag Budapesten tartott; ha annak dacára azon gyűlés folyamát röviden leírom, ezt azért teszem, hogy t. olvasóinak, különösen pedig a helybeni tanfériak és tanügy barátainak egy kis képet nyújtsak a gyűlésen tárgyalt ügyekről és a tanszer-kiállításról.

Vasárnap, f. hó 9-én, mihelyt a rendező bizottság szállással ellátott, első teendőnk a tanszerkiállítás megtekintése volt. E célra a fővárosi fő-reáltanodának 4 terme volt berendezve. Az 1-ső terem iskola-bútorokat foglalt magában. Láttunk ott különféle iskolai padokat, táblákat, rajz- és tanító számára való asztalokat, függönyöket, javított palatáblákat stb.; különösen megtetszett a Szabó Antal helybeni asztalostól kiállított iskolai pad, a mely csinosága, célszerűsége s erős szerkezete folytán a látogatók figyelmét magára vonta. Kár volt, hogy Szabó úr a pad árát nem tüntette föl.

A 2-ik teremben ki volt állítva: gyermekkert, Brunner-féle játékkereskedés és több gyönyörű gyermek-foglalkozási eszközök. Továbbá iskolák és egyletek kiállításai, növendékek rajz- és írásbeli munkái, könyvek és könyvtárak, a legújabb betűszekrények és számoló-gépek, iskolák fényképei, a tankerületek statisztikai táblázatai, ez utóbbiak közül ránk nézve a Pest-, Pilis- és solti tankerület táblázata azért birt érdeklél, mert ebből láthattuk, hogy ezen megyében 325 felekezeti és 26 községi iskola van; tanköteles gyermek pedig 42,167 fiú és 38,915 leány, ezekből jár az iskolába 32,497 fiú és 29,372 leány; tanító van e kerületben 625 és tanítónő 9. Ezen teremben láttunk még különféle szám- és mértani eszközöket, a meterrendszer és a vakok számára kiállított taneszközöket.

A 3-ik teremben rajz- és mértani eszközök voltak, és azok között legérdekesebbek a Görög Istvánról, Hölzl és Paternótlól kiállítottak; továbbá földrajzi és történelmi taneszközök Aigner Lajostól (Budapest), Hölzltől (Bécs) és Perthestől (Gotha.) Itt voltak még a tornász- és az iparosok kiállításai.

A 4-ik teremben végre volt a természetrajzi és gazdasági kiállítás. Itt nevezetesen kitűnő volt a Kriesch Ján. mügyetemi tanártól kiállított szétbontható ember-minta, Eger L. (Bécs) ásványgyűjteménye, Müller R. (Budapest) fűrészgépe szerzőjével, Aigner Lajos és Jempszky (Prága) kiállításai stb.; bőven volt itt még a zene, gyorsírás és a női munka képviselve. A m. k. közoktatásügyi miniszterium összes kiadványai is ki-

voltak állítva. A kiállítás körül legtöbb érdemet szerzett magának Lederer Abrahám a bizottság elnöke.

Este 5 órakor előértekezlet volt az országházban. Molnár Aladár üdvözlé a nagyszámban egybegyűlt tagokat és az ügyrend értelmében felszólította őket a tisztviselők megválasztására. Mire Molnár Aladár úr egyhangúlag elnöknek kikiáltott, al-elnökké pedig dr. Emericz Gyéza és Péterfy Sándor választottak meg. Elnök azután a holnapi tanácskozás sorrendjét közölvén, a gyűlést bezárta.

Másnap f. hó 10-én már korán reggel a muzeum és országház közti út tele volt tanítókkal; kiki sietett is be a "házbá" helyet foglalni és néhány perccel nyolc óra előtt az országház — még a karzat is — a szó szoros értelmében zsúfoltig tömve volt. Csak a rendes tanítók voltak közel 1600-an. Pontban 8 órakor Molnár Aladár elnök harsogó éljenzés közt elfoglala az elnöki széket, és gyönyörű elnöki beszéddel megnyitá a néptanítók II. egyetemes gyűlését. Utána Szász Károly üdvözlé a gyűlékezetet a közoktatásügyi miniszterium nevében. Végre pedig Ráth Károly főpolgármester a főváros nevében. Mind a három üdvözlő beszéd oda irányult, hogy az egyetemes gyűlés megtartása igen szükséges a végett, hogy a tanítók az ország különböző vidékeiről összejövén, a kölcsönös eszmecseré folytán egyfelől tájékozzák magukat az általános helyzet iránt, másfelől pedig ez által eszközöljék, hogy a magyar tanítói karban erős közszellem fejlődjék.

Az üdvözlő beszédek után, melyek mind nagy tetszéssel fogadtattak, a napirendre tértek át, és a kitiűzött első tételről „a tankönyvek és taneszközök meghatározásá-áról dr. Emericz Gyéza iglói képezdei igazgató tartott értekezletet; a 2-ik tétel „a tanterv részletes megállapítása“ Róth Vilmos úrtól és a 3-ik tétel „a népiskola viszonya a középtanodákhoz“ dr. Kis Áron n.-kőrösi képezdei igazgatótól szinte e gyűlés tárgyai voltak. Napirendre kerültek még: a leánynevelés, a kisednevelés, az ismétlő iskolák és a póttanfolyam, mely utóbbiak azonban csak a szakgyűlésekben vitattattak meg.

Másnap f. hó 11-én csak szakgyűlések tartottak, és az orsz. izr. tanító-egylet szinte ezen napon tartotta meg rendes közgyűlését.

Szerdán f. hó 12-én rendes nagy gyűlés volt, a melyen a néptanítók nyugdíjazása, özvegyeik és árváik gyámolítása került a napirendre. Itt csak azt akarom kiemelni, hogy Molnár Aladár képviselő és elnök úr törvényjavaslata általánosan elfogadtott. Azután egy 50-es bizottság választott meg a végett, hogy az az egyetemes gyűlés határozatait, illetőleg javaslatait érvényesítse és foganatosítsa. — Az elnök által tartott szívélyes bezáró beszéd után a gyűlés feloszlott. Egyáltalában a néptanítók II. egyetemes gyűlése minden jelen volt néptanítóra a legkellemesebb hatást gyakorolta, és nem hiszem, hogy találkozott volna egy is, a ki megbánta volna, hogy ezen gyűlésen jelen volt.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal a helybeni izrael. hitközség előjáróságának köszönetemet nyilvánítani azon dicséretes tettéért, hogy tanítóinak

TÁRCA.

A magyar országgyűlések szervezetének fejlődési története.

Irta: M. K.

(Folytatás.)

Meg kell jegyeznünk, hogy ezen években oly határozatlan alakot öltöttek az országgyűlések, hogy annak szervezetét igen bajos meghatározni. Nehéz pedig azért, mivel e tekintetben semmiféle oly oklevél nem található, mely épen erre vonatkozólag tüzetes felvilágosítást nyújthatna. Oka volt ennek egyfelől a folytonos háborúzás, másfelől pedig magában az országgyűlésekben is folytonosan uralkodott zavar és rendetlenség. És a mi adatokat találunk is a magyar országgyűlési törvénytárban, azok törvénycikkék, nem pedig az országgyűlések szervezetének fejlődési történetében felvilágosítást nyújtó kútforrások.

Ferdinánd 1552-ben február 22-kére Pozsonyba hirdetett országgyűlést. A rendek köszönetet mondtak királyuknak, hogy Erdély és az ország alsó részei visszakapcsoltattak, és azon remény fejében, hogy fia Maximilián ezután az év legnagyobb részét Magyarországon fogja tölteni. Ferdinánd az egész országgyűlés folyama alatt Pozsonyban tartózkodott.

Ezután nemsokára Abauj, Zemplén, Sáros, Szepes, Gömör, Borsod és Torna vármegyék a király tudta nélkül országgyűlést (?) tartottak, szervezetéről azonban semmi adat nem maradt fenn.

1553-ban január 17-kére rendes országgyűlést hirdetett Ferdinánd Sopronba, hol megígérte az ország karainak és rendeinek, hogy mindent az ő

akarattjuk szerint fog cselekedni. Jelen diaeta kevés idő múlva eloszlott. Azonban a pénzsegély szükségére ismét arra készítette Ferdinándot, hogy 1554. március 1-sejére új országgyűlést hirdessen. Miután itt előbb az egyházi és világi nagyok, úgymint a nemesek képviselői közmegegyezéssel Nádasdy Tamást emelték a nádori székre. Ferdinándnak is megajánlották a kívánt segélyt.

A következő 1555-dik évben már Ferdinánd fia Maximilián hívta egybe Pozsonyba az országgyűlésre jogosított egyházi és világi főurakat. A nemességet képviselői alapon a szab. kir. városok követeivel egyetemben. Maximilián egy javaslatban ismét pénzt kérve a rendektől atyja számára; a nemesség oly formán szavazta meg a pénzsegélyt, hogy minden jobbágy házhely után 2 frt. fizetessék. Intézkedtek továbbá a rendek az elpusztult várak (Léva, Érsekújvár, Kis-Komárom, Gyula stb.) felépítéséről is.

1557-ben új országgyűlést készült tartani Ferdinánd, azonban visszavette a meghívást, s hasonló tett a később hirdett diaeta meghívóival is.

1563-ban augusztus 20-kára királyválasztó országgyűlés hirdettetett Pozsonyba, hol a rendek Maximiliánt Ferdinánd fiát — kit annyiszor ohajtottak az országban láthatni — neveztek királylyá. Jelen országgyűlésen részt vettek az egyházi és világi főurak, továbbá a nemesség nem képviselők által, hanem fejenként volt hivatalos. Az urak és nemesek nagy számmal gyűltek össze, s mintegy 4000 délceg lovas Zrinyi Miklós vezérlete alatta Dunaparton táborozott. Jelen országgyűlés emlékeztet az 1525. évi rákosi országgyűlésre. Itt újra kitűnik a főbrendűek és rendek táblája. Ugyanis az urak Oláh érseki palotájában, — a nemesek pedig a ferencziek egyházában tanácskoztak azon javaslatok felett, melyet Seld György németbirodalmi

alkanczellár terjesztett az országgyűlés elé. Kitiűnik még az is, hogy a javaslatokat először a rendek táblája és csak ennek beleegyezése után vitatta meg a főrendeké. Kitiűnik pedig onnan, hogy a rendek táblája előbb minden áron nádort akart választani, s e tekintetben igen élénk tüzzel vívott a főrendi táblával a nádor elsőbbsége, és csak azután a királyválasztás miatt, — mert nádor nélkül — ugymond — királyválasztás nem jöhet létre. Ezen akadály elhárítása tekintetéből Ferdinánd Mérey Tamást meghagyta nádor helyettesi tisztében, és csak ezután neveztetett Maximilián az ország királyának; — s miután megkoronáztatott: az országgyűlésen még azután is folytak az ingerült tanácskozások.

1567. június 1-sejére Pozsonyba hívta Maximilián a rendeket országgyűlésre. Észrevehető volt itt azon urak hiánya, kik az azelőtti diaetáknak vezértagjai voltak, s a kik Szigetvár ostrománál időközben elhullottak. Mindazáltal többen jelentek meg a főbrendűek, és a meghívott nemesek képviselői közül. Mindjárt a gyűlés első napján visszatetszőnek találkozott követeink előtt az, hogy a királyi előterjesztések németül voltak fogalmazva, s miután látták azt, hogy koronás királyuk inkább követi a németek tanácsait, kinyilatkoztatták: hogy ők a javaslatok megvitásába mindaddig nem bocsájtkoznak, míg súlyos sérelmeik nem orvosoltatnak. A királyi válasz biztosokról szólott, kik a panaszoikat megvizsgálják, és megfontolják. De a nemesség ezen biztosokban új vérszopókat látott, minélfogva még az adónak is megtagadásával fenyegetődött, ha a nemzetnek legfontosabb ügyei is az országgyűlésen kívül, nem pedig a rendek meghallgatásával és közbejöttével intézettek el. Maximilián ezen hirhallására kijelenté, hogy a válasz az ő tudta nélkül mondatott a rendeknek; és habár ezek között

a gyűlésre való úti költségre 20 frtot szavazott meg, továbbá dr. Kelen József Budapest kerületi orvos úrnak azon valódi magyar vendégszeretetéért, melyet irántam tanúsított, minthogy Budapesten tartózkodásom ideje alatt pompás szállással és minden szükséglettel engem ellátni szives volt. Vegyék szívből eredő mély hálámat!

Kecskemét, 1874. aug. 18.

Klauber János,
tanító.

Az 1874-ki termésről.

Hajnik János úrnak a közgazdasági miniszter úr elé terjesztett memorandumuma.

Nagyméltóságú miniszter úr!

Kegyelmes uram!

Nagyméltóságodnak mult hó 24-én kelt 11,095. sz. magas rendelvénye alapján — az országos ez évi gabonatermésnek tüzetesb constatálása mellett, — de első sorban s főleg az általános mezőgazdasági állapotok, eddigi földmívelési eljárásunk és ezzel kapcsolatban egyetemes kulturai viszonyaink behatóbb észlelése s tanulmányozása, nemkülönben a lefolyt téli s kora tavaszi (márciusi) fagyok által okozott nagy károk nyomozása, és egynémely szülő okainak — különböző talaj- s földminőséghez képest gyakran eltérőleg mutatkozott nyilvánulása szerinti kipuhatólása és felderítése céljából történt, reám nézve nagybecsű bizalmas kiküldetésemnek — korlátolt tehetségem, de bizonyára legjobb igyekezetem melletti buzgóságomnak megfelelőleg — ezenel van szerencsém legalázatosabb jelentésemet u. méltóságodnak mély tisztelettel betérjeszteni; és ugyan:

Mindenek fölött legelső kötelemnek tekintem hálás köszönetemet nyilvánítani azon magas bizalomért, mely által ezen kiküldetéssel szerencsétlenné, s érdemem fölött megtisztelni kegyeskedett; de legyem szabad egyúttal melegen tolmácsolni és nyílt kifejezést adni azon általános közérdekeltségnek s hálás elismerésnek, melyvel bölcs belátású s practicus irányú nemes buzgalma országszerte találkozott, minthogy kizárólag oda irányult, hogy hazánk legvitálisabb értékű, t. i. anyagi érdekeit erősen sujtó s veszélyesen fenyegető számos bajoknak, mulasztásoknak, helytelen s téves nézeteknek kipuhatólását, bővebb tanulmányozását, jövőre enyhítését vagy korlátozását és lehető legbiztosabb meg- orvosolhatóságát magas gondjai közé számítani és hivatásos szép feladatának megfelelőleg buzgólkodva eljárni kegyeskedett.

Ezen általános közérzületnek kifejtése nyilvánult még azon, csekély személyemet is megtisztelő érdekeltségben, melyvel találkozni nekem is kedves osztalékul jutott, többnyire s minden vidéken, hol megállapodtam és közkirándulást tettem, igen érdekes érintkezésbe jövén a vidék birtokos osztályával és mezőgazdáival, a legkedvezőbb s legoportunusabb alkalom nyújtván korszerű eszmecsere, s kölcsönös bővebb tájékozhatásra.

Ezeknek tiszteletteljes előrebocsátása után —

az ezen évi gabonatermési viszonyokat illetőleg — batorokodom ezennel megjegyezni, miszerint időről-időre, a napi sajtó és a „Földmívelési érdekeink“ című szaklap útján az általam beutazott s lehetőleg tüzetesen megszemlélt, és gyakori megállapodások közben bejárt nagy vidékek szerint több rendű részletes tudósításokat közölni célszerűnek találtam, melyek a magas kormány hivatalos közlönyében is tért nyerni szerencsések valának; tettem pedig azon egyszerű, de teljesen indokolható intencióval, hogy a gazdaközönség jó eleve némi tájékozást nyerhessen, és belátása szerint azt tudomásul vehesse.

Körutazásomnak végeredménye arra indított, hogy kénytelen valék saját, de a helyszínen számos résztvevők által is támogatott meggyőződésnek hódolni és nyíltan kimondani, miszerint az országos köztermés gabonafélékben csak is egy középtermés átlagára fog felvergődhetni; ugyan:

Országunk nagyobb részében, különösen a gabonát főleg termő vidékek nagy átlaga szerint, a termés nem igen haladja felül a közép számot, mely ugyan több egyes kerületek s vidékeknek amannál jóval nagyobb, sőt néhol igen jónak mondható termelése által nevezetes lendületet s gyarapodást nyerhetne, ha ezen többlet egyes nagy kiterjedésű vidékek, jelesül: Heves- s Borsodmegye, a Tisza vidékének jó része, majdnem az egész Kunság nagy terjedelmű határainak összesége, és nagy részben a Jászság s még egynémely kisebb vidékek, p. o. Fehér- és Torontálmegyéknek egyes részei nevezetes fogyatkozásai által nem abszorbeálnának, és ezáltal mintegy kiegyenlítettnek nem tekintethetnek.

Ha továbbá ezen, a kiegyenlítésre biztosan felvehető jókora többletből — a téli s kora tavaszi fagyok, a sok vidéken majdnem tavaszig pusztított egerek, egyes határokon pajot név alatt ismeretes kukac és sok helyütt kártékonyan rombolt úgynevezett drótférgek által előidézett elpusztulását sok őszi vetésnek, — mely országszerte néhány százezer holdra tehető — kellően s elfogulatlan számítási kombinációkba felveszszük, úgy nem lehetek hajlandó talán optimisticus nézeteknek hódolni és kénytelen vagyok ismételve nyilvánított nézetemnél megmaradni, azon hitet táplálván, hogy állításomban alig tévedtem.

Ezen hitben erősen támogat a „Reform“ mult vasárnapi számában a „Közgazdasági“ rovat alatt — egészen hátul — megjelent panaszos levele egy tiszavidéki értelmes gazdának, ki valóban siralmas színekben festi az ottani állapotokat, bizonyítékul felhozván mult évi gabonatermését az ideivel párhuzamban, mely a tavalihoz képest erősen elmarad; de a mult évi általános kedvezőbb eredmény kiténtetéseül felsorolja azt is, hogy tavál volt bőven szalma, volt szemes tengeri, burgonya, káposztából jó termés, holott ezek ez évben teljesen tönkre vannak silányítva.

De a nagykunsági inséges nyomort saját szemimmel is láttam; alig képzelheti ezt ember, ki nem látta; nagy óriási határok üresen terülnek el szemünk előtt; nem látni rajtok már termést; a mi kevés termett, benn van már, s jóformán elnyomtatva; láttam gabonát behordani egy lovas kis

taligán deszkákkal elrekesztve, mert szekéren nem lehetett volna elszállítani az egy pár hüvelyknyi magasságú gabonát; egyes határokon a zabdüllőkön a termés marha által legeltetik, de — ennek is hiányával — az összes marha-állomány már többnyire bennszorult.

Nevezetes tünemény, hogy leggazdagabb talajjal bíró egyes nagy vidékek szerint az inség kopogtat.

Legalázatosabb jelentésem fonalán bátor leszek e végzettes tüneményre még visszatérni s indokait puhatólni, eme roppant vészt magában rejlő tüneménynek egyik főforrására rámutatni, és lehető meggátlása tekintetéből a majdnem biztosan ajánlkozó orvoslás fölött igénytelen nézeteimet elmondani.

Addig is visszatérve az általános termési viszonyokra, mint kedvező körülményt felemlítendőnek tartom, hogy őszi gabonánk igen kevés kivétellel minőségileg nem hagy kívánni valót, hogy az árpa is jó minőségűt ígér, de a zabtermés a hosszabb szárazság s nagy hőség által sokat szenvedett és végre, hogy az aratás s takarodásra nagyon kedvezett időjárás nem csekély ir gyanánt szolgálhat gazdáinknak; de nem hallgathatom el abbéli aggodalmamat is, miszerint a tengeri-termés az alföldön, és általam megszemlélt vidékeken majdnem kivétel nélkül — legalább nagyban — mai napig a válponton áll, és ha rövid napok alatt bő esőzés be nem következik, úgy az eredmény tetemesen le fog apadni.

Kegyelmes uram! Mindezeket országos kiküldetésem mellékes ugyan, de minden esetre elég nagy fontosságú céljából — legjobb szándékú tehetségem szerint — felhozni kötelességemnek tartotam, s teljes erőmből iparkodtam a létező állapotot, — úgy mint az előttem feltűnt — hiven és hűbőzés nélkül bemutatni, és ha felgátsomban tévedtem, úgy nméltóságod kegyes elnézésére számítva azon hitben fogok megnyugvást találni, hogy ezen véletlen s akarat nélküli tévedés nem fog nagy vétékül felrovatni; sőt nagy vigasztalást nyernék e tévedés által, mert az szorongatott hazánk anyagi előnyére s javára szolgálna, mit — vaiamint eddig, úgy ezután is — mindenkoron előmozdítani legfőbb polgári s hazafiúi kötelemnek tekintek s tekinteni fogok.

Mielőtt kiküldetésem egy másik, s minden esetre lényegesebb feladatának, t. i. a téli s kora tavaszi fagyok által okozott károk okainak föld-culturai szempontból való fejtegetésébe bocsátkoznám, nem hagyhatom még említetlenül azon mellék- s eredeti forrásokat is, melyeknek birtokában az ezen évi gabonatermés végeredménye fölötti nézetemet megalapítottam.

Az ország minden egyes s főleg az általam fel nem kerestett vidékeiről hozzám beérkezett mintegy 70 különböző tudósítások alapján — többnyire szakférfiak, birtokosok s tüzetes mezőgazdák hitelt érdemlő értesítése nyomán — képesítve valék a valódi tényállást lehetőleg megközelíteni, mely körülményt egynémely téves invectivák s balfogalmak felderítése s netaláni kételyeknek eloszlátása végett

e hir hallására az indulatosság hullámai nehezen csillapodtak is le, mindazáltal bizva Maximilián nagylelkűségében, visszavonták fenyegetőzéseiket, illetőleg újra felajánlották a kívánt pénzegélyt (minden jobbágy házhely után 2 frt).

Ezután a legközelebbi országgyűlés 1569. évi augusztus hó 1-ső napjára hirdettetett Pozsonyba, hol a király parancsára megjelentek az egyházi és világi főrendüek, zászlós urak, grófok, nemesek és a többi karok és rendek, s egyező akarattal és szavazatokkal 60 törv.-cikket hoztak és terjesztették elő a királyhoz szentesítés végett. Szentesítés után ezen törvénycikkek a magyar országgyűlési törvénytárba iktattattak, és Miksa 3-dik rendeletének nevezettek. Október 26-kán eloszlott az országgyűlés.

Maximilián 1571. november 11-kére hívta össze az új diaceta leendő képviselőit, mely azonban az országgyűlés pusztító dögvész miatt csak 1572. évi február 2-kán nyilhatott meg. A rendek Rudolfot a király legidősb fiát nyilvánították atyja halála után királyul oly kérelemmel, hogy ezután Magyarországon tartózkodjék, s magyar tanácsosok által vezéreltessék. Október 26-kán vége szakadt ez országgyűlésnek.

Azonban november 20-kán ismét együtt találjuk az egyházi és világi nagyokat az összes nemességgel és a szab. kir. városok követeivel Pozsonyban a koronázási országgyűlésen, hol Rudolf csakugyan királyul koronázott az esztergomi érsek által.

1574-ben már Rudolf nyitotta meg atyja helyett Pozsonyban február 10-kén az új országgyűlést, melyre a nemesek nem fejenként, hanem képviselők által jelentek meg oly módon, hogy minden megye 4-4 képviselőt küldött. A mi a szab. kir. városokat illeti, nem tudhatjuk, hogy valjon minden országgyűlésen jelen voltak-e

képviselőik? és hogy ezen gyűléseken birtok-e szavazati joggal, vagy pedig ez kizárólag az egyházi és világi nagyokat illette a nemesek képviselőivel? Hanem azért ha nem tudhatjuk is, mindazáltal bátran lehet következtetnünk: hogyha meghivattak valamely királyi városok, azoknak követei éppen annyi jogot formálhattak az országgyűlésen minden ügyben, mint a nemesek követei.

1575-ben december 13-kán újra Pozsonyban voltak a rendek. Azonban ezen országgyűlésről többet nem tudhatni, minthogy tartatott.

E közben meghalván Maximilián: a királyi széket csakugyan fia Rudolf foglalta el, kitől a rendek egész bizalommal várták, hogy nyomban a királyi székre lépése után országgyűlést tartand. De Rudolf majdnem egy évig halasztotta, s midőn végre 1577. szeptember 2-kára Pozsonyba hívta a rendeket országgyűlésre. Nem nyitotta azt meg mindjárt, hanem annak megnyitását is majdnem egy évig halasztotta, mig nem 1578. febr. 2-kán felolvasá megnyitó beszédét, és a rendek elé terjeszté javaslatait, melyeknek tárgya volt a közügyekről és oltalomról gondoskodni.

A következő országgyűlés 1580. évi január elejére hivatott össze Rudolf által Pozsonyba, hol a király a rendektől pénzegélyt szorgalmazott. A nemesség az ország szabadságán ejtett csorbát, az annyi évek óta leplezetlenül hagyott sérelmeket, a külföldi tisztviselők hatalmaskodásait indultatos elkeseredéssel újra és újra bepanaszolta, de ezen panaszokra a királyi válasz kitérő feleletet nyújtott, minek azon eredménye lett, hogy a rendek felhagyván a királyi előterjesztések tárgyalásával, megtagadván a kívánt pénzegély felajánlását — eloszlottak.

Rudolf az új országgyűlést 1582-dik év január 1-sején nyitotta meg, melyre maga is megje-

lent. A király személyes jelenléte féken tartotta az indulatokat, de a rendek sérelmeik orvoslásának elsőbbséget adtak a királyi előterjesztések tárgyalása felett. Amazoknak mellőzése nélkül vonakodtak megajánlani a kívánt pénzegélyt. Hanem miután a főbb rendüek Rudolf mellett kezességet vállaltak, s hogy egy új országgyűlésen elintéztettek a panaszok: megajánlatott a kívánt pénzegély, s újra minden jobbágy házhely után 2 frtnyi adó rendeltetett fizettetni.

Az ígért országgyűlés, melynek célja az igen régi panaszok és sérelmek orvoslása leendő, 1583. évi március 1-sejére együvé hivatott Pozsonyba. Rudolf azt akarta, hogy a sérelmek lassanként orvosoltassanak, azonban ezen terve a rendek közt visszatetszésre talált, s felzúdult az országgyűlés Rudolf ellen annyiban, hogy semmiféle segélyt nem fog többé felajánlani. A szenvedelmek lecsillapítására újra kezességet akartak a főbb rendüek vállalni, de ez mitsem használt, sőt a nemesség még azt is kinyilatkoztatta, hogy ezután országgyűlésre sem fog megjelenni.

Rudolf ezen nyilatkozat alapján nem is tartott országgyűlést négy évig, de miután gondolta, hogy talán lecsillapodtak az indulatok, 1587. évi november 1-sején Pozsonyban gyűltek össze az egyházi és világi főurak, a nemesek és a szab. kir. városok követei országgyűlésre. A rendek 1582. és 1583-diki követeléseik haladék nélküli teljesítését újból sürgették, s egyúttal határozatot hoztak, hogy minden a magyar korona területén előforduló ügyek magyar tanácsosok által végeztessenek el. Eloszlott ezen országgyűlés 1588. januárius 28-kán. Még ezután egy új diacétát hívott össze Rudolf, de ennek semmi nyomaira nem akadunk; valószínűleg nem is tartatott meg az elégtelenség, de főképp a nemesség közt kiűtött királygyűlölség miatt.

(Folyt. köv.)

legalázatosabb jelentésben is felhozni nem tartottam fölöslegesnek.

Ezek után mi a fentebb érintett fagyok által okozott károkat illeti, ezen körülmény két irányban volt vészhozó, és pedig: a száraz hó takaró nélküli télnek, továbbá a kora tavaszi (márciusi) utófagyoknak behatása által.

Az elsőnek káros hatása fokoztatott a múlt évi kedvezőtlen utónyar, és az ősznek rendkívül száraz lefolyása által, mely a talajnak vető alá elkészítését s megmunkáltatását tetemesen nehezítvén, annak volt közvetlen okozója, hogy kissé kötöttebb talajban az őszi vetés — elegendés porföld nélkül — többnyire kisebb-nagyobb rögök közé került, hol a kelés — kelletnél már ritkábban — csak ügygyelbajjal történhetvén, a kikelt vetés nem volt képes megerősödni annyira, hogy a takaró nélküli tél viszontagságait kibírja.

A göröngyös földben amúgy is csak tengődő vetés minden oldalról — alól-felül — a hideg erőszakos behatásának kitéve — nagyon is megfoghatólag eleinte csenevészett, utóbb pedig elpusztult, mert hiányzott a kellő takaró, és a mag különben is nagyon a felszínen lévén elhelyezve, a gyökerek szintén a felszíneni tenyésztettségre voltak utalva.

Hasonlóan káros behatásnak valának kitéve azon őszi vetések is, melyek a roppant számú egek milliói által össze-visszafürt talajban mintegy szakadatlan földüregek között tengődtek, mely üregek a nagy hideg káros behatását tetemesen elősegítették.

Számos gazdatársaim tapasztalati úton szerzett hite szerint — hasonló kulturális viszonyok között — ez esetben igen célszerű lett volna az őszi vetéseket még ősszel erősen lehangereztetni, mi által több apró földhöz jutván a gyökér, s annak tenyészhetése is tetemesen elősegítettvén, a földnek kellő elzárása igen előmozdíthatott volna.

Megjegyzendőnek vélem azonban, hogy az ily őszi hengerezésnek csakis hasonló esetlegességek beálltával lehet hasznos sikere, minthogy rendes viszonyok között az őszi hengerezés csakis nagyon kivételes esetekben lehetne célhozvezető eszközés.

A fentebbiek után s ezekből kifolyólag igen természetszerű, s a gazdák egyetemes tapasztalataival is egészen összhangzólag, jóval kevésbé valának a téli száraz fagy kártékony hatásának kitéve azon vetések, melyeket Garrett-féle sorvető gépekkel mélyebben aláhozni, s jobban eltakarni sikerült; mi ez irányban is a sorvető gépek hasznosságát — általános elismerés szerint is — kiválóan feltünteteti és igazolja.

(Folytatása következik.)

A vetőmag oltása.

Az őszi vetés ideje maholnap bekövetkező, alkalmat veszek magamnak a gazdaközönség figyelmét az üszög s ennek gyógy módjaira felhívni.

A folyó évi termés bár csekélyebb mértékben látogatott növényi betegségek által, mint például a múlt évben, mindazonáltal ezen évben sem maradtak menten növényeink; különösen nagyobb mértékben fordult elő az üszög-félék közül a por-üszög. (*Ustilago carbo*.)

A legtöbb gazda tudja azt, hogy az üszögnek nevezett betegség egy gombanövény által okozatik, melynek csirmagjai a magon tapadván, vagy egész belsejét kitöltvén, ezzel együtt a talajon elvettnek; az így elvett gombacsirmagvak sajátos csirázásuk útján kifejlődvén, az egyúttal csirázó gabonanövénybe belenőnek, s ennek belsejében tartózkodván, kizárólag ennek nedveiből élnek. Ebből világos, hogy az üszöggomba a növény fejlődésére rosz befolyást gyakorol; vagyis más szavakkal, ha a növényt előltni nem is képes, mégis beteggé teszi, s nemcsak fejlődésében akadályozza, hanem a legtöbb esetben kalászt, illetőleg a magvakat választván csirmagvai kifejlődésére, ezeket rendszerint tönkre teszi.

A gazdának jól felfogott érdekében oda kell hatni, hogy vetését ezen alkalmatlan s kártokozó vendégtől megőrizze; erre eddig az egyedüli mód, a vetőmagban előforduló csirmagnak megsemmisítése, mit oltás, pácolás vagy csávázásnak szoktak nevezni.

Úgy mint a fentebbiekben semmi újat nem mondtam, ép úgy nem új a mindnyájunk előtt ismeretes oltás; hogy mindazonáltal az oltást illetőleg gazdatársaim figyelmét kikérni jónak láttam, tettem azon meggyőződésben, hogy bár a gazdák legnagyobb része az oltás üdvös hatásáról meg van győződve s foganatosítja is, mégis a legkisebb rész végzi azt célszerűen.

Az oltás célja a vetőmagvakon s azok közt találtató gombacsirmagvakat maró hatással bíró folyadékok segítségével megsemmisíteni, illetőleg csirázó képességüktől megfosztani. Két tényező működik itt tehát, egyike az, hogy a folyadék ezen hatást létrehozni képes legyen; második az, hogy a folyadék a vetendő mag minden részével érintkezzék.

Ezen célból legjobb a vetőmagot beáztatni, nem leönteni az illető folyadékkal — mint ezt a legtöbb gazda teszi — mert bármennyire lapátoljuk is össze-vissza a garmadát, találni lehet közte egészen száraz, vagy legalább oly magvakat, melyeknek egyik-másik része szárazon, vagyis az illető oltó-folyadék által érintetlenül maradt; ha ezen szárazon maradt részekben csirmagvak tapadnak, ezek csiraképességüket megtartják, s így az egész oltás hiába történt.

E célból a következő eljárást ajánlhatjuk a gazdák figyelmébe. A vetendő mag ócska kádba helyeztetik, annyi vizet öntvén reá, hogy a mag teljesen víz alatt legyen; már most egy mérő gabonára veszünk $6\frac{1}{2}$ lat (1 hectoliterre 182 gramm) kék- vagyis rézgálicot (nem zöldgálicot), melyet porrá törve forró vízben feloldunk, s ezen oldatot folytonos kavarás közt a kádba öntjük. A kavarás közben a víz felszínére jött magvakat — melyek vagy csiraképtelen léha, vagy pedig zsiros üszöggel telt magvak — szorgalmasan eltávolítjuk. A vetőmag már most 12—16 óráig a kádban hagyatik, ezután a víz lebocsátatván, a vetőmag árnyékon vékonyan kiterítették; kézi vetésnél már egy, gépvetésnél legfeljebb két napi száradás után elvetendő, hogy ki ne csirázzék.

Ebből önként következik, hogy azon eljárásnak sem tulajdoníthatunk fontosságot, a mikor a magot csodasó-oldattal leöntvén, oltatlan mézporral behintik, mert ezen eljárásnál is maradnak száraz magvak, melyeken az üszögcsirmagvak csiraképesek maradtak; nem is említvén azon sok mindenféle balfogásokat, a mikor különféle sók, de különösen konyhasóval szokták a magvakat oltani.

De nem hagyhatom említés nélkül, hogy az oltás a vetőmagra káros hatást is gyakorolhat, ha az nem teljesen ép. Így például a gözcséplőgépek legnagyobb része, de különösen azok, melyek cséplődobjai igen gyors fordulattal bírnak, a magvak hámszárait megrepesztik, mi ugyan szabad szemmel meg sem látszik, de ezen vékony nyilatokon az oltásra használt folyadék behatolhat, s a csirát is megronthatja. Ebből következik, hogy a vetésre használandó termény ne gözcséplőgépen, hanem vagy kézcseppek, vagy pedig nyomtatás által nyerendő; ha pedig gözcséplőgépen cséplést magvat kell vetni, ezt inkább ne is pácoljuk.

„F. É.”

A kolozsvári orsz. dalárünnepély megállapított sorrendje.

A kolozsvári orsz. dal- és zeneünnepély kezdetét veszi 1874 aug. 27-én és tart bezárólag aug. 31-ig délig következő sorrenddel,

Első nap aug. 27. csütörtökön:

Az ünnepélyre jelentkezett és megjelenő dalegyletek összes tagjainak, a főváros és más városok müintézetei küldötteinek, az orsz. magyar dalárügyesület közp. ig. választmányának, a közreműködő művészek és művésznők, a meghívott fővárosi és vidéki sajtó, irodalom és művészet diszvendégeinek megérkezése, a kolozsvári rendező nagy bizottság általi fogadása és elszállásolása.

A reggeli 5 órákor érkező dalegyletek s vendégek, a kolozsvári indóháznál az elszállásoló bizottság tagjai által fogadtatnak, kik ugyanott az illető egyletek lobogói elhelyezését is eszközlik s a podgyászok átvételéről s a vendégek elszállásolásáról gondoskodnak.

D. u. $\frac{1}{2}$ 3 órákor a reggeli 5 órákor s délig érkezett dalegyletek a pályaudvarban lobogóik alatt sorakozva várják a 3 órai pesti vonattal érkező dalegyletek, művészek és diszvendégeket, kik szintén a kolozsvári rendező bizottság által a fenebbi módon fogadtatnak. Ezután az összes dalegyletek betürendben zászlóik alá sorakoznak s a kolozsvári Dalkör és Hilária vezetése mellett a városház előtti terepon vonulnak, hol félkörben állva a városi hatóság s rendező bizottság s a kolozsvári dalegyletek által üdvözlötven, lobogóik elhelyezése után a szállásolási bizottság tagjai által felmutatott szállásjegyeik szerint illető szálláshelyeikre vezetettek.

Esti 7 órákor az összes dalárok és meghatalmazott képviselőik a városi redoute termében gyülekeznek, hol az ünnepély diszelnöke s az országos magyar dalárügyesület elnöke által fogadtatnak. Ennek végeztével rövid értekezlet tartatik a másnapi dalárversenybírák megválasztási módzata felett, mire a másnapi sorrend kihirdetése következik.

Este 8-kor diszeladás a nyári szinkörben a színházigazgatóság által rendezve, s 9 órától kezdve ismerkedési estély s általános találkozás a városligeti lövölde és arénai helyiségekben.

Második nap aug. 28. pénteken.

Reggeli 9 órákor az összes dalegyleti tagok illető egyleti jelvényeikkel ellátva az unitarius templomba gyűlnek össze, hol az aug. 30. vasárnap tartandó dalsarnoki előadás műsorába fölvetett karok összpórája fog tartatni Erkel Ferenc országos dalárkarnagy vezénylete mellett. Ennek végeztével

ugyanott az orsz. dalárügyesület elnöksége értekezletet tart, melynek tárgyait a dalsarnokba való kivonulás sorrendjének kijelölése, a dalárversenybíráknak az egyletek által meghatározott módozat szerinti megválasztása, s végre a versenyző dalegyletek sorrendjének sorshúzás általi meghatározása képezendi. Ez összpórában zártkörű természeténél fogva csakis az egyletek működő s képviselő tagjai vesznek részt. Az ünnepélyre meghívott művészek, írók, valamint a rendező bizottság által kijelölt városi diszvendégek, csakis e célra kiadandó külön meghívók előmutatása mellett vehetnek részt, melyeknek meghatározott számú kiosztásáról az ünnepélyt rendező bizottság művészeti szakosztálya gondoskodik; délután diszlövészet a lövöldében.

Este $\frac{1}{2}$ 8 órákor a nemzeti színházban vagy esetleg a nyári szinkörben dalárverseny az orsz. dalárügyesületnek e célra jelentkezett tagegyletei közt, általuk szabadon választható műdarabokkal. A versenydíjakat első sorban a kolozsvári hölgyek által kitűzött domborművü értékes ezüst serleg, továbbá a kolozsvári rendező bizottság által e célra felajánlott többféle értékes emlék-versenydíjak, u. m. ezüst cserkoszoru, ezüst karnagyí pálcá és Kolozsvár város történelme diszkiállításban képezendik.

A nem versenyző dalegyletek működő tagjai számára e versenylőadás alkalmával díjmentes helyek tartatnak fel, kik az erre szolgáló bementi jegyeket meghívó útjegyek előmutatása mellett az összpórá után a helyszínen vehetik át a művészeti osztály megbízottjától.

Harmadik nap aug. 29. szombaton.

Reggeli 9 órákor a városi redoute nagy termében orsz. dalárügyesületi közgyűlés az egyesület alapszabályai nyomán meghatározott módozat és sorrend szerint, d. u. diszlövészet a lövöldében. Esti $\frac{1}{2}$ 8 órákor ünnepélyes nagy diszhangverseny a nemzeti színházban vagy a nyári szinkörben, fővárosi elsőrendű művészek és művésznők és a kolozsvári Dalkör és Hilária szives közreműködése mellett.

Negyedik nap aug. 30. vasárnap.

Reggeli 8 órákor a kolozsvári Dalkör új és Hilária meglévő de még fel nem avatott lobogóinak ünnepélyes felavattatása az összes dalegyletek és diszvendégek jelenlétében, mely alkalmattal az összes dalegyletek a szótartat énekelik.

Délután $\frac{1}{2}$ 3 órákor az összes dalegyletek egyetemes tagjainak gyülekezete a városház udvarán s pontban $\frac{1}{2}$ 4 órákor diszkivonulás a városligeti lövészkertben emelt dalsarnokba, kibontott zászlók s ünnepi zene mellett. — $\frac{1}{2}$ 5 órákor dalsarnoki nagy diszeladás Erkel Ferenc országos dalárkarnagy vezénylete mellett, s a meghatározott műsorral. — 6 órákor népünnep a városligetben. — 8 órákor ugyanott nagy tűzijáték s végül 9 órákor ünnepélyes táncvigalom a lövölde és aréna feldiszlített és ünnepélyesen kivilágított helyiségekben.

Ötödik nap aug. 31. hétfőn.

Reggel 9 órákor a városi redoute termében folytatódó dalárügyesületi közgyűlés, s annak végeztével a versenybírák ítéletének kihirdetése és a versenydíjak ünnepélyes kiosztása. — Déli $\frac{1}{2}$ 12 órákor kivonulás a vaspályához és elutazás, és esetleg a keleti vasúttársaság által rendező kéjutazásban való részvétel Kolozsvártól Brassóig.

Az országos dalárünnepély rendező bizottsága.

A haza és a székelyföld polgáraihoz.

Székelyek! Az ország válságos helyzetében a székelység élet-halál kérdés előtt áll. Ha élni akarunk, csupán önmagunkban kell keresnünk a létezés eszközeit, indokait. Meg is fogjuk találni mihelyt anyagi és szellemi erőnket összpontosítjuk.

Szellemi erőink egygyé forrasztására a székely-egylet van hivatva; anyagi erőink csoportosítását takarékpénztárak által remélhetjük. Takarékpénztárak útján állíthatjuk elő azon tőkét, melyek úgy szellemi mint anyagi előrehaladásunk szükséges eszközei; takarékpénztárak biztosítják a becsületes szerzemény kis tőkéknek lassú felszaporodását, mozdítják elő a takarékoságot, nyújtanak olcsó kölcsönt; s a takarékpénztárak alkotják a sokaság erős szövetségét az uzsorások ellen.

A székely-egyleti első és udvarhelyen székelendő takarékpénztár lehetővé akarja tenni, hogy a gazdag ezereivel, a szegény filléreivel is járulhasson az intézet megállapítása s fentartásához, közvetlen saját, közvetve a haza érdekei előmozdításához. Mindnyájuk munkája és szorgalmával lehet boldog a nép, dicső a hon. A munka és szorgalom gyümölcsei árán tarthatjuk csak birtokunkban az atyáinkról reánk szállott földet, szaporíthatjuk örökségünket. A kié a föld, azé az ország!

Székelyek és székelybarátok!

A legközelebbi idők keserű tanulsági tette riasztják a székelyek jobbait. A székelyeknek tenni

Folytatás a mellékleten.

kell. A székelybarátoknak segíteni kell. Ha mi cselekszünk, magunkért teszünk. A ki minket segít, a magyar nemzetet segít. Ne hallgassunk a kislelkűek, a kétségbeesők: tegyünk, cselekedjünk, és méltók leszünk vitéz atyáinkra, méltók barátaink támogatására.

Kelt Sz.-Udvarhelyt, 1874. július 12-én a szervező bizottság üléséből.

Ugron Gábor,
sz. b. elnöke.

Kénosy Béla,
sz. b. jegyzője.

* * *

A folyó év július 9-én Sz.-Udvarhelyen tartott értekezlet az „Első székelyegyleti takarékpénztár“nak Székely-Udvarhelyen leendő felállítását elhatározván, szervező-bizottságot választott, és azt a takarékpénztár részvénytársaságának megalkulásáig ügyei vezetésével, a beirási díjak, az esedékes befizetések felelősség terhe alatt való kezelésével, és az alapszabályok elkészítésével bizta meg.

A szervező bizottság az aláírás feltételül azon elveket tűzi ki, melyeknek alapján az alapszabályokat kidolgozni utasított.

1. A részvénytőke áll 3000 egész 50 frtos és 2000 fél 25 frtos részvényből, mi 200,000 frtot képvisel.

A takarékpénztár 50,000 frt. befizetése után 1875. január elsején kezdi meg működését.

3) A részvények folyó év szeptember havától számítandó 12 havi részletben 4, illetőleg 2 frtjával úgy fizettetnek be, hogy a fennmaradó két illetőleg 1 frt. hiányt az időközi kamatok pótladják. A befizetés helye Székely-Udvarhely. A levelek az „Első székelyegyleti takarékpénztár“ igazgatójának címzendők.

4. Azon aláírók, kik a havi részletfizetés kedvezményével nem ohajtanak élni, a részvény első felét f. év december 31-ig, a második felét 1875. július 1-ig kötelesek befizetni.

5. Ha a fizetési részlet az illető hó 10-éig be nem fizetetik, a késedelmező 1/2 százalék késedelmi kamatot fizet. Ha pedig a legközelebbi hó fizetési hatánapjáig sem fizetné be, akkor a tartaléktőke javára az addig befizetett összeget elveszti.

6. Minden egész részvény után egy forint, a fél után 50 kr. beiratósi díj az aláírás alkalmával fizetendő, mi az alapítási s az elő berendezési költségekre fordítandó.

7. A befizetési részletekből befolyó összegeket a szervező bizottság a „Hazai első takarékpénztár“ban Pesten fogja letenni.

8. Augusztus 20-án az addig aláíró részvényesek Sz.-Udvarhelyen az alapszabályok megvitatása végett gyűlést fognak tartani, mire a szerv. bizottság külön meghívót fog kibocsátani.

9. Az alakuló közgyűlés október 1-sejére fog meghívotni.

HELYBELI ÚJDONSÁGOK.

— **Ő felsége, koronás királyunk születésnapja** folyó hó 18-án szokásos diszszel nálunk is megtartatott. Az anyatemplomban folyamatban levő munkálatok folytán az isteni tisztelet az „Erzsébettemplom“ban tartatott, melyen a polgári és katonai hatóságok testületileg jelentek meg. A katonaság felett az istentisztelet után szemle tartatott. Délben pedig a katonai tisztikar Tomaskó vendéglőjében diszbedet rendezett, melyben nagy számmal vettek részt, éltetvén a főhadurat, kinek hosszú életéért, boldog és szerencsés uralkodásáért milliók imája repült az eget urához e napon.

— **F. hó 24-től kezdve** a közelgő téli színelőadásokra már bérleni lehet a színiügyi bi-

zottság alelnöke Madarassy Lászlónál a bal, Kátóna Zsigmond pénztárnoknál a jobboldalra; és pedig az első 16 bérleti előadásra a 2. és 15. számú páholyt 38 frtért, körszéket 12 frtért, zártszéket 9 frtért, emelvény-zártszéket 6 frtért. A jobb helyekre az elsőség azé, ki előbb jelentkezik.

— **(Kétségbe vont öngyilkosság.)** Acsai Sándor 26 éves reformatus nőtlen béres-legény, ki testvérével Károlylyal id. Dávid János szent-lőrinci bérlőnél volt szolgálatban, folyó hónap 17-én este felkötötte magát. Gazdája megtudván az esetet, hírt adott Alpárra a csendbiztosnak, s egyúttal Úrrétjére is elizent a fiú egyik rokonához. Ez a hirre haza szaladt, s összeszedte a fiú apját, anyját és testvérét, kikkel együtt Szent-Lőrincire sietett. Midőn oda értek Dávid János tanyájára, rokonuk hulláját a ház háta megett egy kocsi alcsereijére fektetve, szürrel leterítve találták, s Dávid János minden ellenzése és az alpári biztossal fenyegetése dacára behozták Kecskemétre a városházához, hol egyszersmind a kapitányi hivatalnál következő feljelentést tették: Acsai Sándor jámbor magaviseletű, szelid, jó kedélyű, s állásához képest rendezett viszonyú ifjú az öngyilkosságot nem követte el, hanem a mint a hulla kinézése mutatja, gazdája által rajta elkövetett vereség következtében halt meg, s azután akasztatott fel bűnpalástolási szándékkal. A hulla erre a kir. törvényszék által h. boncolás alá vétetett, minek eredménye lön, hogy abból kétségtelemné lett, mikép a halál az akasztás következtében állott be. Egyszersmind megállapították, hogy a meghalt egyén életében, és pedig kevéssel a halál előtt mindkét halánték tájra erős ütéseket szenvedett, valamint az is, hogy a hulla a kötélen kevés ideig függött. Erre Dávid János, ki azt, hogy a fiút megverte nem is tagadja, a vizsgálat további sikeres vezethetése céljából letartóztatott. Ennyit kívántunk a keringő tévhírek helyreigazítása céljából egyelőre nyilvánosságra hozni.

— **A „Kecskeméti iparos ifj. önképző-egylete“** folyó év augusztus hó 23-án fogja megtartani saját helyiségében rendes évi közgyűlést, melyre az elnökség úgy a pártoló tagoknak, mint az ifjúságnak minél nagyobb számban leendő megjelenését kéri. Bogyó Pál, egyleti jegyző.

— **Ugyancsak** a „Kecskeméti iparos ifjúság önképző-egylete“ saját költségei fedezésére f. év szeptember hó 6-án a „Nádor“ című kávéház nagytermében zártkörű táncvigalmat tartandó, a melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

— **„A kecskeméti városi dalárda“** által műkedvelők szíves közreműködésével e hó 15-én rendezett hangverseny tiszta jövedelme 150 frt. 70 kr. volt. Ez alkalommal elmulaszthatlan, egyszersmind kedves kötelességének ismeri az alólírt rendezőség a dalárda nevében hálás köszönetét kifejezni azok részére, kik e hangverseny ügy anyagi mint szellemi tekintetben fényes sikerült közreműködésükkel előmozdítani szívesek voltak, névszerént: Gyenes Vilma, Antal Ilonka és Csorba Emma kisasszonyok, valamint Kada Elek, Darányi Ferenc urak, úgy szintén a helybeli első zenekar részére, kik mindannyian meg lehetnek győződve, hogy ezen, a dalár-ügy iránt tanúsított tényleges érdekelttség emléke a kecskeméti dalárda előtt felejthetetlen lesz. — Végül köszönetét nyilvánítja a nevezett dalárda Kecskeméti törvényhatósági bizottsága, valamint a helybeli „Ipargyelet“ részére, kik átlátva a dalár-ügy közművelődési fontosságát, az előbbi 100, utóbbi 25 frttal járult kolozsvári utazás költségeinek fedezéséhez. Vajha a többi egyesületek is követnék e nemes példát.

A rendezőség.

Tudósítás a kecskeméti hetivásárról.

Péntek, 1874. augusztus 21.	
Tisztabúza pozs. m.	5 frt. 40 krtól 5 frt. 80 krig.
Elegyesbúza	„ „ 4 „ 50 „ 4 „ 90 „
Rozs	„ „ 3 „ 80 „ 4 „ 10 „
Árpa	„ „ 3 „ 20 „ 3 „ 50 „
Zab	„ „ 1 „ 96 „ 2 „ 20 „
Kukorica	„ „ 5 „ — „ 5 „ 10 „
Burgonya	„ „ 2 „ 20 „ 2 „ 80 „

Felelős szerkesztő: Szűcs Imre.

NYILTTÉR.

(Beküldetett.)

Minden betegnek erőt és egészséget ad minden gyógyszer és költsékezés nélkül.

REVALESCIÈRE DU BARRY
Londonból.

Már 26 év óta semmiféle betegség sem képes ezen kellemes egészségi tápszernek ellenállani, mely leküzd — felnőtteknél ép úgy mint gyermekeknél — gyógyszer és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártya-, légzési, hólyag-, és vese-bajt, gümőkört, szédülést, légzési nehézséget, köhögést, emésztetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyöngeséget, aranyeret, vízkört, hideglázt, főfájást, vértolulást, fülzúgást, mellégést és hányást még a terhesség állapotában is, diabetest, melancholiát, elsoványodást, csúzt, közhányót, sápkört. — Kivonat 80,000 bizonyítványból oly gyógyesetek felett, melyek minden gyógyszerrel dacoltak s melyek közt bizonyítványok dr. Wurzer tanártól, dr. Angelstein egészségügyi tanácsostól, dr. Shorelandtól, dr. Campbelltól, dr. Dédé tanártól, dr. Uretől, Castlestuart grófnőtől, Brehan marquistól, Issenstein hercegtől, Mensdorff-Pouilly miniszterelnöktől és számos más magas állású egyénektől lelhető, s kiváncsokra bérmentesen megküldetnek.

Rövidített kivonat a bizonyítványokból:

64,210. sz. Brehan marquis 7 évi máj-betegség, reszketegség, elsoványodás és hypochondriáról.

79,810. sz. Özv. Klemm asszonyság, Düsseldorf, évekig tartó főfájás és hányásról.

75,877. sz. Köller Flórián, cs. k. katonai gondnok Nagyvárad, tüdő- és légeső-hurut, szédülés és mellszorulásról.

75,970. sz. Teschner Gábor úr, a magasb nyilvános kereskedelmi tanintézet hallgatója Bécsben, a mellbaj és idegziláltság kétségbeejtő fokáról.

65,715. sz. Montlouis kisasszony, emésztetlenség, álmatlanság és elsoványodásról.

75,928. sz. Sigmó báró, kezei és lábainak 10 éven át tartott szélhűdségéről, sat.

Táplálóból lévén a húsnál a Revalesciére, felnöttek- és gyermekeknél árat orvosságokban 50 szeresen megtakarítja.

Bádogszelencékben fél font 1 frt 50 kr, 1 font 2 frt 50 kr, 2 font 4 frt 50 kr, 5 font 10 frt, 12 font 20 frt, 24 font 36 frt. — Revalesciére-Biscuiták szelencékben 2 frt 50 kr, és 4 frt 50 krjával. — Revalesciére Chocolatée por és tábla alakban 12 csészére 1 frt 50 kr, 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr; porok alakjában 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható **Barry du Barry et Comp.** cégnél **Bécsben Wallfisch-gasse 8. sz.** Pesten: Török József gyógyszerésznél; Temesváron: Quiriny Alajos gyógyszerésznél; Eszéken: Dávid Gyula gyógyszerésznél; Debrecenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, valamint minden más városban jőnevi gyógyszerészek és fűszerkereskedőknel; szétküldi továbbá a bécsi ház postai utalvány mellett bármely vidékre is.

H I R D E T É S E K.

4250. sz. Árlejtési hirdetmény.

A kecskeméti kir. ügyészség részéről közhírré tétetik, hogy a kecskeméti kir. törvényszék bürtönei számára következő szükségletek a. m.: az ágyakba való szalma, mosó-szappan, olaj, fagyú-gyertya, petroleum; valamint a kir. ügyészség hivatali helyiségének s a bürtönök fűtésére kívántató tüzi-fának szállítása, az 1875. évi január hó első napjától bezárólag azon évi december hó utolsó napjáig terjedő időtartamra f. évi október 16-án d. e. 9 órakor Kecskeméten a kir. törvényszék hivatalos helyiségében a legkevesebbet vállalkozónak ki fog adatni.

Tartoznak a vállalkozni kívánók és pedig az írásbeli ajánlattevők az árlejtésre kitűzött határidő elérése előtt, írásbeli ajánlatukhoz zártan 150 frt. bántópenzt a kir. ügyészséghez beküldeni, a szóbeli ajánlatot tenni szándékozók pedig, az árlejtés határidejekor előlegesen ugyanannyi bántópenzt letenni.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órákban alulírtanál bármikor megtekinthetők.

Kelt Kecskeméten, 1874. aug. 16-án.

109 (2—1) Madarassy László, kir. ügyész.

4167. Hirdetmény.

A helybeli kegyesrendi ház kert-kerítésének elbontása s annak szabályozási vonalon újból felépítése a f. évi 123. számú közgyűlési végzéssel elhatározatván, foganatosítása a városi tanácsra bízott; — minek folytán e f. évi 4167. számú tanácsi végzés en megrendelt árlejtés határidejéül folyó évi aug. hó 26-ik napjának d. e. 9 órája a gazdasági hivatalba azzal tüzetett ki, hogy a költségszámítás és árlejtési feltételek ugyanott a hivatalos órákban addig is megtekinthetők.

Mely árlejtési határidőre a vállalkozni akarók 428 frt. bántópenzzel megjelenésre felhivatnak.

Kecskemét, 1874. aug. 18-án.

A gazdasági osztály
által.

106 (1—1)

„KÁRMENTŐ“

országos biztosító szövetség.

Van szerencsém a t. c. közönséget értesíteni, hogy életbiztosítások felvétele céljából SOMOGYI S. főfelügyelő e napokban városunkba érkezend.

Az intézet elfogad biztosításokat:

a) halálesetre,
b) életre (gyermekkiházasítások, aggkorbiztosítások);
c) életjáradékokra a legjutányosabb díjak és legelőnyösebb feltételek mellett.

Kecskemét, 1874. aug. 1-én.

Fejér István,

107 (1—1) a „KÁRMENTŐ“ helybeli ügynöke.

Üres fogak kitöltésére

nincs hatályosabb és jobb szer, mint dr. **POPP J. G.** udv. fogorvos úr (Bécs város, Bognergasse Nr. 2.) **fogónja**, melyet mindenki könnyen és fájdalom nélkül behelyezhet odvas fogáiba, mely aztán a fogrészekkel és foghússal teljesen egyesül, s a fogakat a további elromlástól óvja s a fájdalmat csillapítja.

Anatherin-szajviz

Dr. POPP J. G. cs. kir. udvari fogorvostól
Bécsben Stadt Bognergasse Nr. 2.

üvegekben 1 frt. 40 kr. a legkötönőbb szer csúzos fogfájdalmakban, gyulladásoknál, a foghús dagadatai- és sebeinél; fölolvastja a létező fogkövet és megakadályozza annak új képződését; az inogó fogakat a foghús erősítése által szilárdítja; s midőn a fogakat és foghúst minden ártalmas anyagoktól megtisztítja, a szájnak kellemes frisseséget kölcsönöz és már rövid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot.

Anatherin-fogpasta

Dr. POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvostól
Bécsben.

Ezen készítmény a lehelet frissességét és tisztaságát fentartja, azonkívül a fogaknak hőfehérséget kölcsönöz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.

A fogakat oly szépen tisztítja, hogy annak napokénti használata által nemcsak a közönséges fogköltávolítottak, hanem a fogak zománcza és finomsága is mindinkább tökéletesbül.

Kaphatók:

Kecskeméten: Milhoffer János, Katona Zsigmond és Machleid Alajos, **Nagy-Körösön:** Praxler N. és Rudy J., **Cegléden:** Persay A., **Szolnokon:** Horváth S., **Abonyban:** Schefftsik M., **Kun-Szent-Miklóson:** Tóth S., **Félegyházán:** Hoffer A., **Szabad-Szállásán:** Rosznyay A., **Izsákon:** Horváth S., **Csongrádon:** Jeszenszky K., **Duna-Veesén:** Klinke A., **Kis-Körösön:** Gubas K. és Pankuk J., **Kalocsán:** Horváth K., **Mező-Túron:** Somogyi J., és **Majsan:** Tarjay P. gyógyszerész uraknál. 74 (18-5)

ROSENBAUM J. és FIA

tisztelettel tudatják úgy a helybeli, valamint a vidéki t. c. közönséggel, miszerint **siremlék-raktárukat** nagyválasztékú és minden belső felszereléssel ellátott

ÉRCKOPORSÓ-RAKTÁRRAL

bővítették. Kapható náluk egyszersmind vizhatlan kelméből készített **siri-koszorúk** is — Vidékieknek levél útján megkeresésre a siremlékek alakjáról rajz díjmentesen küldetik.

A t. c. közönség becses figyelmébe ajánlják magokat a fentnevezettek.

Raktár-helyiség: Nagy-körösi-utca 14. sz. a. Hazay József-féle házban, Kecskeméten.

56 (52-15)

92

jk. 1874.

Pályázati határidő meghosszabbítás.

Az alólirott községi iskolaszék által ezennel közhírré tétetik, hogy a helybeli gazdasági felső népiskolánál 1874. évi október 10-én megnyitandó harmadik osztálynál, egy a szám-, mértan és természetudományi tárgyakra 550 frt. évi fizetéssel, 150 frt. kertpótlékkal és 100 frt. lakbérrel összekötött tanítói állomásra hirdetett pályázati határideje f. 1874. év szeptember hó 8-ik napjág meghosszabbított.

Újlag felhívattak tehát mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, hogy képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket ez iskolaszéknek a fentebbi határnápig nyújtsák be.

Ismétellen megjegyeztetik azonban, hogy a népiskola szervezésének végeleges befejezéig, a fentebbi említett tárgyesportba nem tartozó egyéb tantárgyakat is az illető tanító ideiglenesen köteles leendő tanítani.

Kelt Kecskemét sz. kir. város községi iskolaszékének 1874. évi augusztus 5-én tartott üléséből.

Tóth István,

iskolaszéki elnök.

102 (1-1)

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti királyi törvényszék telegkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik, miszerint Mádi János, mint a keresk. ipar-hitelintézet és népbank képviselője felperes részére 52 frt. tőke követelése és járuléka kielégítése végett, végrehajtást szenvedett alperes ifj. Kovács Menyhért bíróság lefoglalt a kecskeméti 5,126. számú telegkönyvben 285/a. részlet szám alatt foglalt s neve alatt beirt 1/4 rész összes szállíllítósgére (csalányosi dűlő), mely 132 frtra becsültetett, a nyilvános árverés elrendeltetett és árverési határidőül 1874. évi aug. 29. és szükség esetében 1874. évi szept. 29. napjának mindég délelőtti 9 órája a telegkönyvi hivatalban akként tűzött ki, hogy első alkalomkor az árverés alá bocsájtott ingatlanúság becsáron alul el nem adható.

Venni szándékozó tartozik a becsértéknek 10%-át készpénzben vagy értékpapirban bánatpénzül az árverési kiküldött kezeihez letenni, különben az árverésben részt nem vehet. Az árverési feltételek, melyek az árverés előtt felolvasattanak, az árverést megelőzőleg mindenki által a telegkönyvi hivatalban megtekintethők.

Felszöllíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telegkönyvi törvényszék székhelyén vagy ennek közeliben laknak azíránt, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett a törvényszék székhelyén megbízottat rendeljenek, és azok nevét s lakását az eladási jelensék be, mert ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

A perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhívattak mindazok, kik a fentebb kijelölt javak iránt tulajdonjogi vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy kereseteiket a hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, ezen telegkönyvi törvényszékhez adják be, különben azok az árverés foganatosítását nem gátolhatván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék telegkönyvi osztályának 1874. július 22-én tartott üléséből. 95 (3-3)

A lolírott tisztelettel tudatom a t. c. közönséggel, miszerint nállam, az evang. templom áttellenében, **Juhász Pál** úr házában levő székemben a marhahúsnak fontja

22 kr.

Székemben úgy a pontos és teljes, valamint a napontai friss hús kiszolgáltatásáról gondoskodva van.

Kelt Kecskeméten, 1874. aug. 21.

111 (1-1) **Tormássy Lajos**, mécsáros.

28. sz. 1874.

végrehajtói főkönyv.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alírott végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint néhai **Galla Fülöp** esődtömögéhez tartozó s a kecskeméti 9312. sz. teljkkben 96 r. sz. alatt foglalt tartozékaival együtt 5,557 frt 50 kr-ra becsült 24 hold 820 négyszög öl területű földbirtoknak nyilvános árveréseni eladása a kecskeméti kir. e. f. törvényszéknek 8787/p. 1874. számú végzésével, esődbírósággal megrendeltetett.

Ennek folytán árverési határidőül 1874. évi szeptember hó 4-ik és szükség esetén 1874. évi október hó 6-ik napjának mindég délelőtti 9 óráját a kecskeméti kir. törvényszék hivatalos helyiségében akként tűztem ki, hogy első alkalomkor az ingatlanúság becsáron alul el nem adható.

Venni szándékozó tartozik a becsértéknek 10%-át kezeimhez bánatpénzül letenni, különben az árverésben részt nem vehet. Az árverési feltételek nállam és Pacsu Mihály ügyvéd úrnál itt helyben mindenkor megtekintethők, az árverés előtt pedig felolvastatnak.

Felszöllíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik helyben vagy közelében laknak, hogy jogaik képviseltetésére e törvényszék székhelyén megbízottat rendeljenek s azok nevét, lakhelyét az eladási jelensék be.

Felhívattak továbbá mindazok, kik igényt vagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy lépéseiket a törvényes határidő alatt tegyék meg.

Kelt Kecskeméten, 1874. évi július 31.

Tóth Márton,
bíróági végrehajtó.

98 (3-3)

Fényirda megnyitás.

Van szerenésém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a görög templom közelében **Gresner Elek** házánál újonnan épült s a kor igényeinek megfelelőleg berendezett

fényképszeti műtermet

f. hó 16-án megnyitottam, melyre a n. é. közönség figyelmét s pártfogását felkérve, maradok

tisztelettel

Csókás László,

fényképész.

103 (2-1)

Levéltelek időkülömbőség nélkül naponta d. e. 10 órától d. u. 4-ig.

4248. sz.

k. b. 1874.

Árlejtési hirdetmény.

A kecskeméti kir. ügyészség részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a kir. törvényszéki és járásbíróági börtönőrök részére készitendő összesen 27 pár fejedés csizma beszolgáltatására az árlejtés f. évi szeptember hó 2-án fog e kir. ügyészség hivatalhelyiségében d. e. 9 órakor megtartatni.

Fegyhezettetnek ennél fogva a vállalkozni szándékozók, hogy az árlejtésen 15 frt. bánatpénzzel s a kir. ügyészség előtt ismeretlenek ismert magán egyénektől vagy községgel kiállított ajánló-levéllel jelenjenek meg, nemkülönbön hogy az árlejtési feltételek a kir. ügyészség iródjában bármikor megtekintethők.

KecsKemét, 1874. augusztus 16-án.

Madarassy László,

kir. ügyész.

104 (2-1)

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1874.

638. sz.

eln. 1874.

HIRDETMEY.

A kecskeméti kir. törvényszék s az ennek területén levő kir. járásbíróóságok 1875. évi iróadi és egyéb szükségletei, u. m.:

1) a kir. törvényszék s az ennek területén levő 5 kir. járásbíróóság részére szükséglendő
a) nyomtatványok;
b) iróadi szerek (papír, tinta, írótoll, spárpa, másológéphez tartozó szerek stb.)

2) A kir. törvényszék, továbbá a kecskeméti, n.-kőrösi ceglédi és félegyházi kir. járásbíróóságok részére szükséglendő mintegy 100—120 öl keményfa.

3) A kir. törvényszék s a kecskeméti kir. járásbíróóság által szükségelt világitási szerek (milly- és fagygyú-tyertya, virágolaj és petróleum).

4) A kir. törvényszék s a kecskeméti kir. járásbíróóság részére szükséges ivó-víz szállítása, végül

5) a kir. törvényszék s a kecskeméti kir. járásbíróóság helyiségeül szolgáló Cserepes-féle épület keményeinek tisztítása írásbeli ajánlatok s ezek alapján eszközzendő árlejtés útján lévén biztosítandó, az árlejtés határidejeül f. 1874. évi szeptember hó 24-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék polg. osztályának tanácssteremébe ezennel kifűzetik.

A vállalkozni kívánók tehát írásbeli ajánlataiknak a fentebbi határidőig alírott kir. törvényszéki elnökkel leendő benyújtására, illetőleg az árlejtésen megjelenésre a következő értesítés mellett hívatnak fel; ugyanis:

- I) Ovadékul készpénzben, vagy erre alkalmas értékpapirokban leteendő, illetőleg az ajánlatokhoz esatolandó:
a) a tüzi fára nézve 300 frt.
b) iróadi szereknél 300 „
c) nyomtatványoknál 100 „
d) világitási szereknél 50 „
e) vízfordásnál 30 „
f) kemény-tisztításnál 20 „
- II) A nyomtatványokra vonatkozó ajánlatban a nyomdai munkának s a szükséges papírnak ára külön-külön kiteendő.

III) Megkivántatik, hogy az ajánlatokban az erre alkalmas cikkeknél a jelenleg fennálló mérték-rendszer mellett, a méter-rendszer is alkalmazásba vétessék.

IV) A papírok és nyomtatványok mintái a kir. törvényszék elnökségénél a hiv. órákban bármikor megtekintethők.

V) Az árlejtési tárgyalás befejezése után, a legutániosabb vállalkozókkal a szerződésük meg fognak kötteni; megjegyeztetvén, hogy a vállalkozók által tett ígéretek reájuk nézve azonnal kötelezők, az államra nézve azonban a felsőbb jóváhagyás fentartatik; végül, hogy a vállalattal járó bélyegköltéséget és illetéket a vállalkozó viselendi.

Kelt Kecskeméten, 1874. aug. 19-én.

Gáll Ferenc,

kir. törvszéki elnök.

110 (1-1)

A POLGÁR-féle úrréti — a nagy-körösi-út végéni nyomás, Buttlinger Antal és özvegy Boldizsár Nagy Józsefné szomszédsgában levő, mintegy 17 hold földbirtok épületekkel együtt folyó 1874. évi Szt.-Mihály naptól 3 évre haszonbérbe adandó. — Bérletni kívánóknak bővebb értesítést ad özvegy Tatay Andrásné csongrádi-kis-utca 169. sz. a. 105 (1-1)

4251. szám.
k. b. 1874.

Árlejtési hirdetmény.

A kecskeméti királyi ügyészség részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a kecskeméti kir. törvényszéki börtönben letartóztatott törvényszéki és helybeni kir. járásbíróági, valamint a nagy-körösi, ceglédi, félegyházi és kunszentmiklósi kir. járásbíróági fogházakban letartóztatott rabok élelmezésének a jövő 1875-ik évre bérbeadása iránt a zárt ajánlatokkal egybekapcsolt nyilvános árlejtés f. 1874. évi október 15-én (tizenötödikén) délelőtt 9 órakor e kir. ügyészség helyiségében fog megtartatni, és pedig a kecskeméti kir. törvényszéki és valamennyi kir. járásbíróági rabok élelmezése iránt együttesen.

Ugyanaz árlejtés alkalmával azon reményben, hogy az államkincstárra nézve 3 évi tartamra kedvezőbb ajánlatok fognak tétetni; az élelmezésnek árlejtés útján 3 évre leendő kiadása szintén meg fog kísértetni, s így elébb 1 évre, másodsor 3 évi időtartamra történend az árlejtés.

Felhívattak ennél fogva a vállalkozni szándékozók, hogy a kellő bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel, nemkülönbön a jelen kir. ügyészség által személyesen nem ismert illetésők községgel által előéletük és vagyonuk iránt kiállított bizonyítványval ellátott, a levélborítékon „ajánlat a kecskeméti — vagy ajánlat a nagy-körösi stb. királyi járásbíróági rabélelmezés iránt“ — megjelölt zárt ajánlataikat a fent kitett napig ezen hivatalhoz annál bizonyosabban beküldjék, mert azontúl zárt ajánlatok már el nem fogadtatnak.

Figyelemmel legyenek azonban zárt ajánlataikban azon körülményre is, hogy valjon az ajánlatot 1 vagy pedig 3 évre teszik-e, s ugyanegy zárt ajánlatban lehet mindkét időtartamra külön ajánlatokkal járulni. Ha az időtartam kitéve nem leendő, az ajánlat 1 évre történnek vétetik. —

Azon vállalkozók pedig, kik személyesen vagy kellőleg igazolt meghatalmazottjuk által, a fentkített időben és helyen a nyilvános árlejtésben részt venni kívánnak, tartoznak a fentebb meghatározott bánatpénzt és községi bizonyítványt az árlejtés kezdetével az azt vezető kir. ügyész kezéhez letenni.

A vállalati, illetőleg szerződési feltételek alírottinál vagy a helybeli kir. fogház felügyelőnél a hivatalos órák alatt mindig megtekintethők.

Az árlejtésre jelentkezni ohajtók azonban előre is vegyék tudomásul, hogy a vállalkozó részére járó összeg havonként utólagosan a rabtartási átalány kezelője által, az igazságügyminiszteri számvétség helyesítési jogának fenntartása mellett bélyeges nyugtára fog kifűzetetni, s az esethen ha a vállalkozó a szerződésben elvált kötelezettségét nem pontosan, s nem a szerződés határozatai értelmében teljesitend, a kir. ügyészségnek jogában leendő a szerződést azonnal megszüntetni; s az élelmezést akár magán alku, akár árlejtés útján saját belátása szerint azonnal másnak átadni, mely esetben a vállalkozó az általa letett biztosíték elvesztésén felül az államnak mind azon kárt köteles lesz megtéríteni, mely ebből a kincstárra hárul, továbbá a bélyegyet és a közvetlen illetéket a vállalkozó tartozik fizetni, s hogy a netalán felmerülő peres kérdések elintézésére e törvényszék székhelyén létező járásbíróóság, s a mennyiben a per ennek hatáskörét felülmúlja, a kecskeméti kir. törvényszék lesz illetékes.

KecsKemét, 1874. évi augusztus 21-én.

Madarassy László,

királyi ügyész.

108 (2-1)